

Historieglimt 27

Bekkene på Lademoen

Den som i dag ser seg om på Lademoen, vil forgjeves lete etter bekker. Dessuten vil en lett lure på hvor en bekk ville ha tatt veien i det flate byterrenget. Om en rusler oppover skråningen mot syd, mot Bakkaune, Kuhaugen og Rønningen, så skal det ikke mye fantasi til å se at her må det i gamle dager ha gått flere bekkefar. Alle de minst seks bekkene er nå for lengst lagt ned i bakken i rør og er blitt en del av byens dreneringssystem. Leser en barndomerindringer fra gamle lamonitter så dukker navnet på mang en bekk opp. Det gikk nemlig en rekke bekker over Lademosletta som ikke var riktig så flat og jevn som den er i dag. Ja, selve Lademoen strakte seg fra en bekk til en annen. Forresten gikk flere av bekkene under ulike navn.

Dersom vi følger den gamle fjærelinja som fulgte Strandveien, så strakte Lademoen seg fra Myrebekken til Ladebekken. Disse bekkene dannet grensene i vest og i øst. Siden *Ladebekken* er den mest kjente, selv om den nå bare er et veinavn der bekken engang gikk, skal vi begynne med den. Den hadde sitt utspring ved Moholt og Eberg og rant om Bromstad og Belbuan før den ble grenselinje for Lade gård og fløt ut i Lamofjæra ved Ladehammeren. Bekken dannet Ladedalen (Ladalen). På 1800-tallet ble bekken kalt Jordans flod etter Jordans såpefabrikk og trankokeri som lenge lå ved utløpet. I 1774 forteller Gerhard Schøning at det lå en rekke store gravhauger langs Strandveien opp mot Ladebekken.

Voldsmindebekken rant fra Rønningen gård, som det meste av Lademoen tilhørte i eldre tid, og fulgte det som i dag er Thomas von Westens gate langs Lademoen kirkegård. Så fulgte den jernbanetraséen, dreide forbi boligområdet Utsikten ved Reina og rant ut i Ladebekken der Jarleveien nå går. Bekken dannet østgrensen for Voldsminde gård og er noe av forklaringen på at Thomas von Westens gate og kirkegårdsgrensen er så lang og rett.

Eliplassbekken er oppkalt etter Eliplass gård, der Sætherskolen, den gamle fastskolen på Lademoen, lå inntil 1906. Eliplass var nabogård til Lykkens prøve og Voldsminde gård. Denne bekken hadde sitt utspring ved Kuhaugen og rant nordover til Rosendal ved Innherredsveien. Så fulgte den traséen for nåværende Lademoen kirkeallé et lite stykke og videre Testmanns gate, krysset Mellomveien (Omnibussveien) og rant der Nidarholms gate nå ligger og løp så sammen med Voldsmindebekken og ut i Ladebekken. Både Eliplassbekken og Voldsmindebekken har navn etter to gårder som er langt nyere enn bekkene som jo hadde rent der fra Arilds tid og tidligere hadde andre, eldre navn.

Sundlandsbekken hadde også sitt utspring oppe under Kuhaugen og rant ned til gården Sundlands Minde ved nåværende Frostaveien. Der delte den seg i to løp. Det vestligste løp beholdt navnet Sundlandsbekken og rant ut i

Lamofjæra ved den nåværende undergang under jernbanen i Strandveien. Det østlige løp av Sundlandsbekken ble kalt Ulstadløkkbekken.

Ulstadløkkbekken har forresten gått under ikke mindre enn tre ulike navn. I tillegg til å ha navn etter Ulstadløkken gård, som lå der Nidar sjokoladefabrikk hadde sin store mursteinsbygning, har den vært oppkalt etter de to gateløpene Biskop Sigurd gate og Jon Raudes gate. De to gatene er bygget på markene til gården og forteller hvor bekken krocket seg ut i fjorden på Lamofjæra. Lenge var bekkene en viktig vannkilde for befolkningen ved siden av de mange brønnene som ble gravd.

Myrebekken, som også ble kalt Gamle Kongevei-bekken, var et bekkeløp på Rosenborg gårds grunn og hadde også sitt utspring oppe under Kuhaugen. Den løp ut i fjorden ved det nåværende Rosenborgbassenget eller der det før het Åtet. Bekken var oppkalt etter husmannsplassen Myra under Rosenborg som tidligere lå under Bakke gård. Den var tidvis vannrik. Den rant langs Gamle Kongevei og krysset Innherredsveien ved nr. 37-39. I 1894 ble den lagt i kulvert fra Kirkegata og ned til fjorden. Myrebekken var ikke bare grensebekk for Lademoen, den skapte også problemer for det viktige veikrysset der rundkjøringen nå ligger. Både den og de andre bekkene over Lademoen gjorde den gamle landeveien, Innherredsveien, temmelig sølete vår og høst og etter kraftig regn. På 1700-tallet ble Kongeveien (Gamle Kongevei) anlagt som ny hovedvei østover. De gikk på tørrere grunn, men ble brattere enn den gamle landeveien.